

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIV. évfolyam 24. szám
2011. december 16.

Gabona és Ipari Növények
XIV. évfolyam 24. szám

2011. 49. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Németh Noémi

nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	7
A gabonafélék jegyzése.....	10
A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára.....	15
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	15
Külpiaci információk.....	16
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	19
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén.....	21
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára	24
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	24
CUKORPIACI JELENTÉS.....	26

GABONAPIACI JELENTÉS

- **Rekord szintet érhet el a búza és a kukorica globális kibocsátása a 2011/2012. gazdasági évben.**
- **A chicagói árutőzsdén a búza front havi jegyzése 20%-kal volt alacsonyabb 2011 decemberében az egy évvel korábbihoz viszonyítva, a kukoricáé ellenben a tavalyi szinten mozgott.**
- **Magyarország 54%-kal kevesebb búzát és 7%-kal több kukoricát exportált 2011 első kilenc hónapjában az előző év azonos időszakához viszonyítva.**
- **Az étkezési búza magyarországi termelői ára 29%-kal, a takarmánykukoricáé 30%-kal haladta meg január és november között a tavalyi szintet.**

Világpiaci kitekintés

Az USA agrárminisztériumának (USDA) decemberi adatai szerint a **búza** globális kibocsátása 689 millió tonna lehet a folyó, 2011/2012. gazdasági évben. A példátlanul nagy termés 37,4 millió tonnával haladná meg az egy évvel korábban betakarított mennyiséget. Ez a többletermés bőven fedezné a felhasználás 26,2 millió tonnás növekedését. A termés világpiaci forgalmának élénkülését várják a folyó szezonban, a 2010/2011. gazdasági évihez képest 6,2 millió tonnával több búza fordulhat meg a világpiacon. A szezon végére a tartalékok közel 9 millió tonnával emelkedhetnek.

Az USA-ban a 2010. évinél 5,7 millió tonnával kevesebb, 54,4 millió tonna búza került a magtárakba az idén, ugyanakkor a felhasználás 1,4 millió tonnával nagyobb lehet az előző szezonénál. A fekete-tengeri térség erőteljes exportja miatt az ország búzakivitele 11,5 millió tonnával 24,5 millió tonnára eshet vissza. Az átmenő készlet megközelítheti a 24 millió tonnát 2012. június végén, ami az ország éves fogyasztásának háromnegyedét jelenti.

A fekete-tengeri térség három meghatározó gabonatermelő országa jó szezont tudhat maga mögött. Oroszországban, Ukrajnában és Kazahsztánban összesen 99 millió tonna búza termett 2011-ben, 31 millió tonnával több, mint az aszály sújtotta 2010. évben. A belső felhasználás a várakozások szerint csak kismértékben nő (3,6 millió tonna), ugyanakkor bőséges mennyiség juthat exportra. A három ország együttesen 34,5 millió tonna búzát szállíthat ki a folyó szezonban, ami két és félszeres növekedést jelent a 2010/2011. gazdasági évihez képest. A tartalékok 4,3 millió tonnával 23,4 millió tonnára nőhetnek.

Az Európai Unióban – a világ legnagyobb búzatermelőjénél – 130 millió tonna búza került le a szántóföldről 2011-ben, ez csaknem 3 millió tonnával haladja meg a tavalyi betakarított mennyiséget.

A világ búza- és kukoricamérlege

millió tonna

	BÚZA			KUKORICA		
	2010/2011	2011/2012	Változás (%)	2010/2011	2011/2012	Változás (%)
Világ						
Nyitókészlet	202,1	199,7	98,81	144,1	128,3	89,04
Termelés	651,6	689,0	105,74	827,6	867,5	104,83
Felhasználás	654,0	680,2	104,01	843,4	868,6	102,99
Külkereskedelem	132,3	138,1	104,34	91,3	94,0	102,86
Zárókészlet	199,7	208,5	104,39	128,3	127,2	99,16
USA						
Nyitókészlet	26,6	23,5	88,35	43,4	28,7	66,13
Termelés	60,1	54,4	90,60	316,2	312,7	98,90
Felhasználás	30,7	32,1	104,41	285,0	279,5	98,09
Export	36,0	24,5	68,10	45,3	41,0	90,60
Import	2,6	3,2	124,47	0,7	0,4	58,48
Zárókészlet	23,5	23,9	101,88	28,7	21,5	75,18
Oroszország, Ukrajna, Kazahsztán						
Nyitókészlet	21,7	19,1	88,02	0,8	1,2	150,00
Termelés	68,0	99,0	145,59	15,3	27,7	181,05
Felhasználás	56,9	60,5	106,33	10,1	13,4	132,67
Export	13,8	34,5	250,00	5,1	12,6	247,06
Import	0,1	0,3	300,00	0,2	0,1	50,00
Zárókészlet	19,1	23,4	122,51	1,2	2,9	241,67
Európai Unió						
Nyitókészlet	14,9	10,4	69,80	7,7	6,1	79,22
Termelés	127,7	130,4	102,11	55,8	64,7	115,95
Felhasználás	114,6	119,5	104,28	64,1	65,6	102,34
Export	20,3	15,9	78,33	0,9	2,5	277,78
Import	2,8	5,6	200,00	7,5	2,5	33,33
Zárókészlet	10,4	11,0	105,77	6,1	5,2	85,25

Forrás: IGC, USDA

Rekord mennyiségű **kukorica** kerülhet a magtárakba a 2011/2012. gazdasági évben. Az USDA világszinten 867,5 millió tonna termés betakarítását jósolja, ami 40 millió tonnával múltna felül az egy évvel korábbi kibocsátást. A felhasználás 25,2 millió tonnával 868,6 millió tonnára

emelkedhet. A folyó gazdasági év végén 127,2 millió tonna termény maradhat a raktárakban, ami a globális zárókészlet további apadását, a készlet és a felhasználás arányának romlását jelenti.

Az USA-ban – a búza mellett – a kukorica kibocsátása is csökkent, a tavalyi 316,2 millió tonnával szemben az idén 312,7 millió tonna termett. A termény belföldi felhasználása és kivitele is mérséklődhet. A zárókészlet 7,2 millió tonnával 21,5 millió tonnára eshet a szezon végére az előzőhöz képest, ami az ország alig egyhavi fogyasztását fedezi. A készlet és a felhasználás aránya 7,7%-ra romolhat.

A fekete-tengeri régió három legnagyobb gabonatermelője közül Ukrajna kukoricatermelése fejlődött a legdinamikusabban az elmúlt években. Oroszország, Kazahsztán és Ukrajna együttes kukoricatermése 12,4 millió tonnával 27,7 millió tonnára nőtt a folyó gazdasági évben. Az USDA elemzői a felhasználás 3,3 millió tonnás bővülését valószínűsítik, ugyanakkor exportra a 2010/2011. szezonhoz képest 7,5 millió tonnával több, 12,6 millió tonna juthat.

Az Európai Unióban a 2011-ben betakarított kukorica mennyisége megközelíti a 65 millió tonnát. A termés 9 millió tonnás bővülése nemcsak a Közösség importfüggőségét csökkenti a folyó gazdasági évben (7,5 millió tonnáról 2,5 millió tonnára csökkenhet a termény behozatala), hanem 2,5 millió tonna kukorica exportjára is sor kerülhet a Nemzetközi Gabonatanács (IGC) várakozásai szerint.

A búza bőséges kibocsátása a **világpiaci ár** mérséklődését eredményezte az idén. A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a búza front havi jegyzése átlagosan 20%-kal volt alacsonyabb december első felében 2010 azonos időszakához viszonyítva. A fekete-tengeri régió országainak agresszív piacszerzése hátráltatja más exportőrök (USA, EU) kivitelét. A 2011/2012. szezon második felében is számolni kell a szovjet utódállamok fokozott jelenlétével a világ gabonapiacán.

A kukorica legközelebbi határidős ára Chicagóban a tavalyihoz hasonlóan alakult decemberben annak ellenére, hogy globális kibocsátása rekord szintet érhet el a folyó gazdasági évben. A világ vezető kukoricatermelő országában, az USA-ban a tavalyinál kevesebb kukoricát takarítottak be 2011-ben, és a tartalékok kritikus szintre süllyedtek, ami magasan tartja a termény árát. Globális ellátási problémákkal ugyanakkor nem kell számolni, hiszen a dél-amerikai és fekete-tengeri országokban bő termést takarítottak be, így a kieső észak-amerikai árut más exportőrök biztosíthatják. A termény iránti élénk kereslet és a szűkös készletek hatása azonban a gazdasági év második felében is a magas árakban juthat kifejezésre.

Hazai körkép

Magyarországon a szélsőségesen csapadékos 2010. év után az idén a száraz tavaszi, nyári időjárás okozott gondot a **búzatermelőknek**. A tavalyihoz képest kismértékben nőtt a búza kibocsátása, a KSH szerint 4 millió tonnát arattak le. Az export ugyanakkor erőteljesen visszaesett. Január és szeptember között alig 600 ezer tonna magyar búzát értékesítettek a világpiacon, ami 54%-

kal marad el az előző év azonos időszakának kivitelétől. Ez igen elenyésző mennyiség annak figyelembevételével, hogy a külpiaci kereslet csúcsa általában a betakarítást követő hónapokban jelentkezik, és az utolsó negyedév forgalma visszafogottabb. A visszaesés a bőséges fekete-tengeri kínálattal, és élénk exportjukkal hozható összefüggésbe.

A magyar termelők több mint 8 millió tonna **kukoricát** takarítottak be az idén, ami 1 millió tonnával haladta meg a tavalyi termést. Január és szeptember között 2,7 millió tonna termés került külföldi vevőkhöz, ami 7%-kal több az előző év azonos periódusában exportált mennyiség-nél.

Az étkezési búza termelői ára 29%-kal, a takarmánykukoricáé 30%-kal haladta meg január és november között a tavalyi szintet. A magyar búza visszafogottabb bel- és külpiaci forgalma, a fekete-tengeri exportőrök élénk értékesítése, a bőséges világpiaci kínálat miatt tovább mérséklődhet a termés magyarországi termelői ára 2012 első hónapjaiban. A kukorica ára szintén gyengülhet a következő hónapokban a bőséges hazai és világpiaci kibocsátás hatására. A nagyobb áresésnek azonban gátat szabhat a készletek (globális, USA) szűkössége, a termés iránti élénk külpiaci kereslet és a magas világpiaci ár.

Minden kedves Olvasónknak kellemes karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag, boldog új évet kívánunk!

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (49. hét)

Megnevezés	Mérték- egység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak- Magyar ország	2011. 48. hét	2011. 49. hét	2011. 49. hét / 2011. 48. hét (%)
Étkezési	tonna	-	3 676	1 079	9 868	5 162	52,31
búza	Ft/tonna	-	51 642	49 374	50 673	50 999	100,64
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	5 509	2 490	3 423	31 514	11 422	36,24
kukorica	Ft/tonna	44 628	42 684	45 882	47 272	44 580	94,31
Takarmány-	tonna	-	-	-	156	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	48 366	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

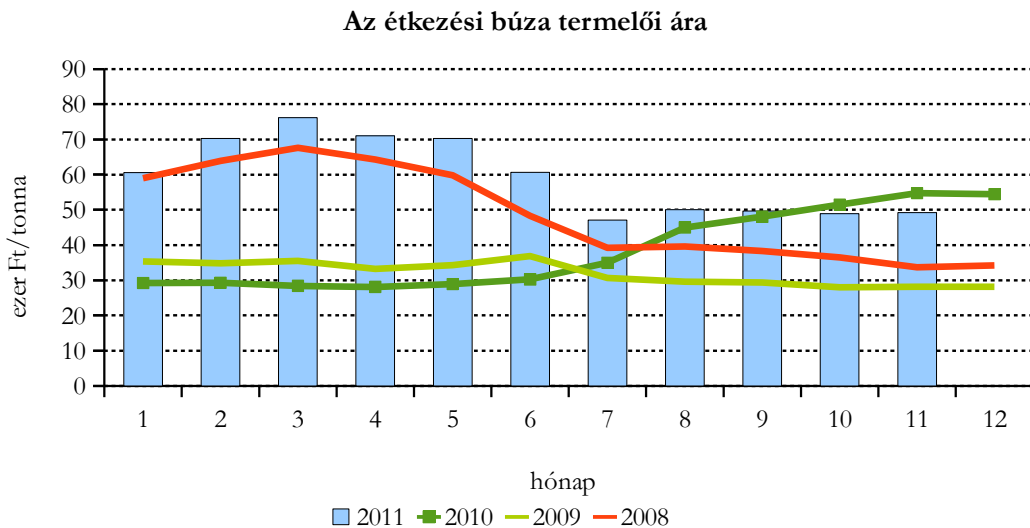
2. táblázat

A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mérték- egység	Országos				
		2010. 49. hét	2011. 48. hét	2011. 49. hét	2011. 49. hét / 2010. 49. hét (%)	2011. 49. hét / 2011. 48. hét (%)
Étkezési	tonna	5 579	9 868	5 162	92,53	52,31
búza	Ft/tonna	55 818	50 673	50 999	91,37	100,64
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	67 305	31 514	11 422	16,97	36,24
kukorica	Ft/tonna	46 368	47 572	44 580	96,14	94,31
Takarmány-	tonna	-	156	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	48 366	-	-	-

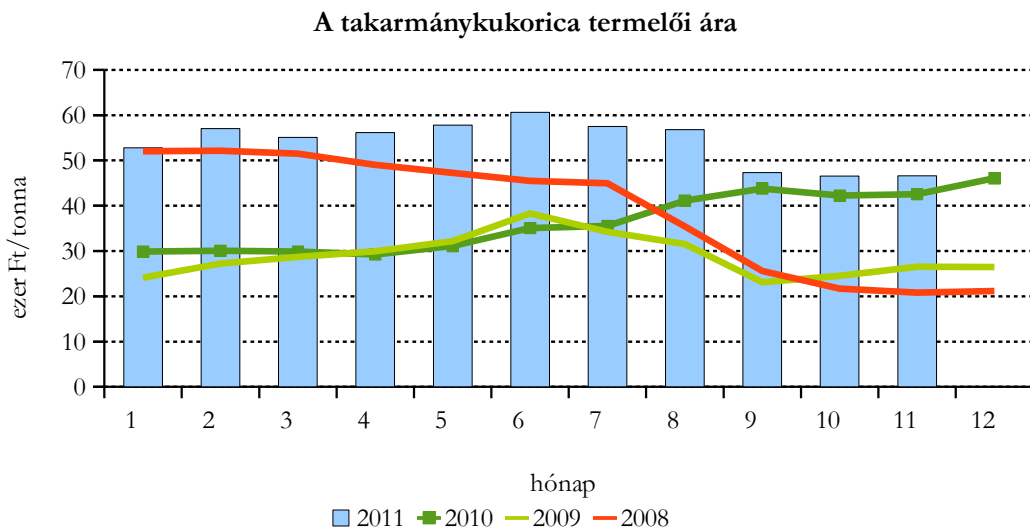
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

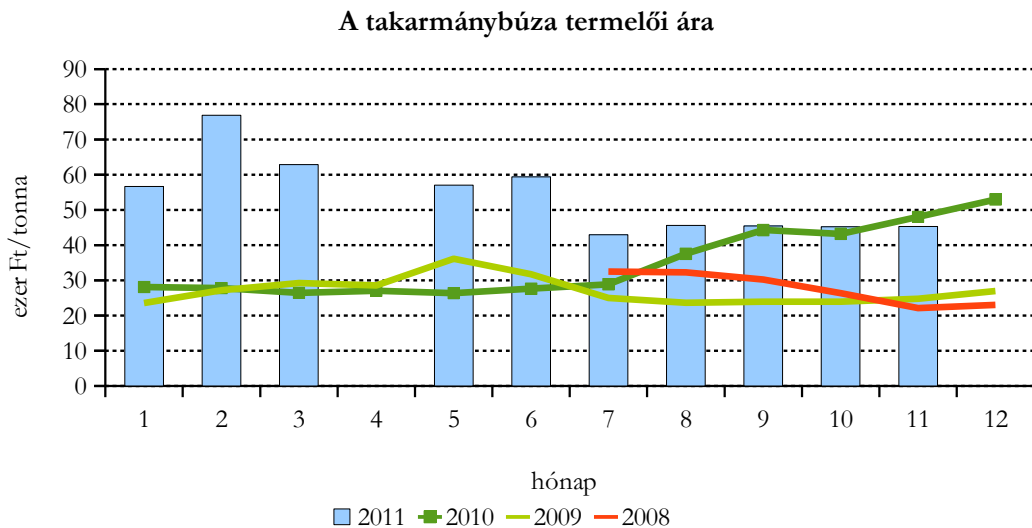
Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

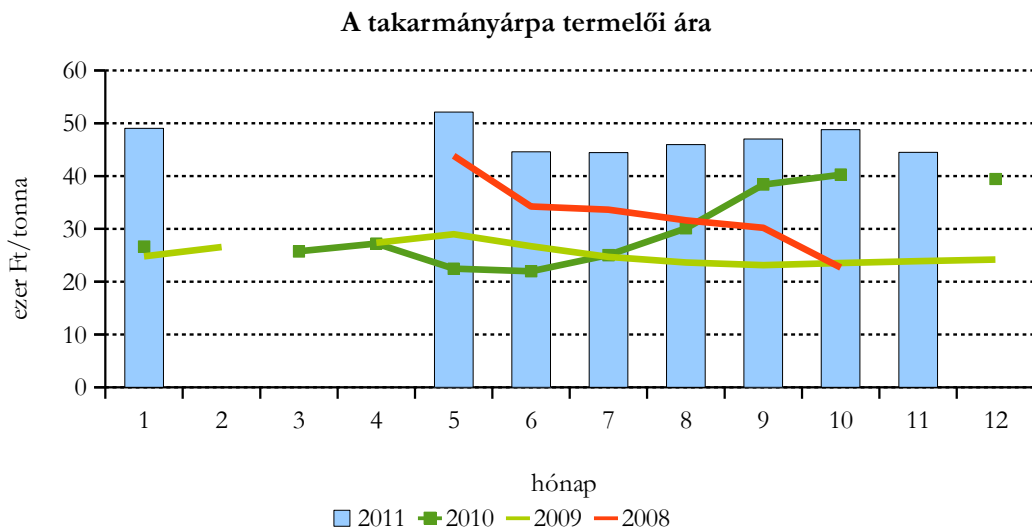
Forrás: AKI PÁIR

3. ábra

Forrás: AKI PÁIR

4. ábra

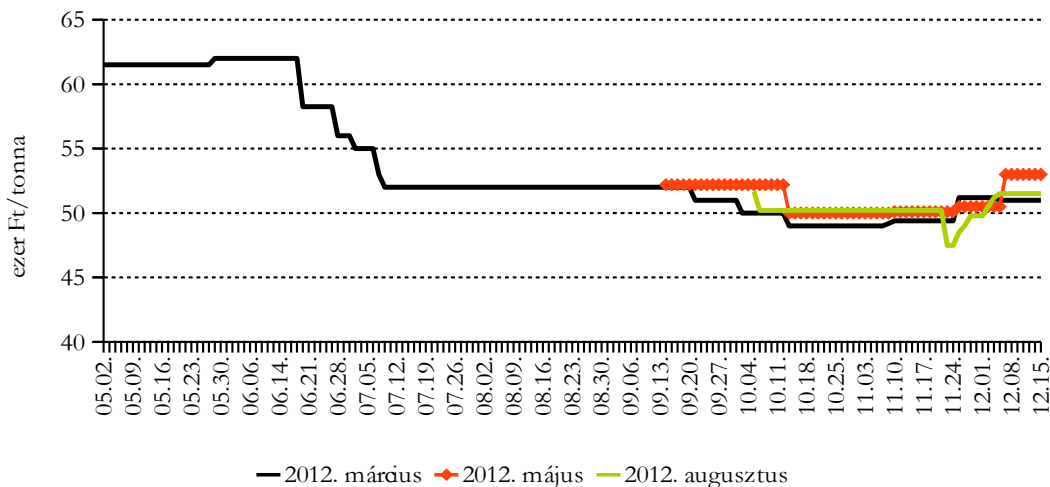

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

5. ábra

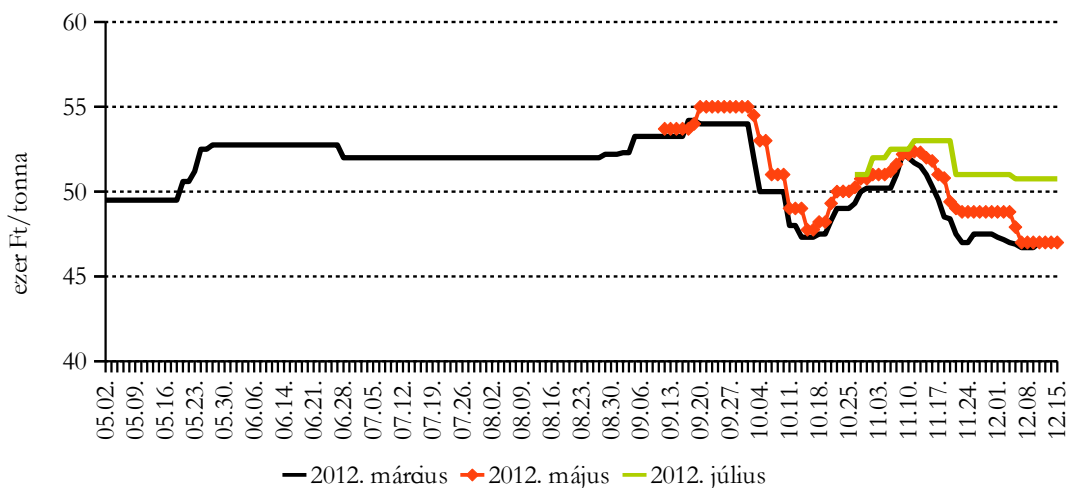
A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

6. ábra

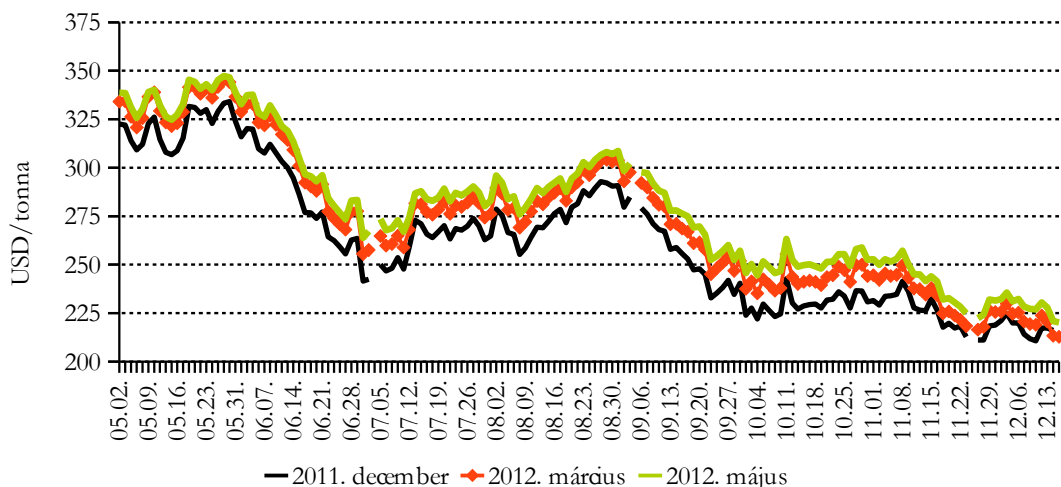
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

7. ábra

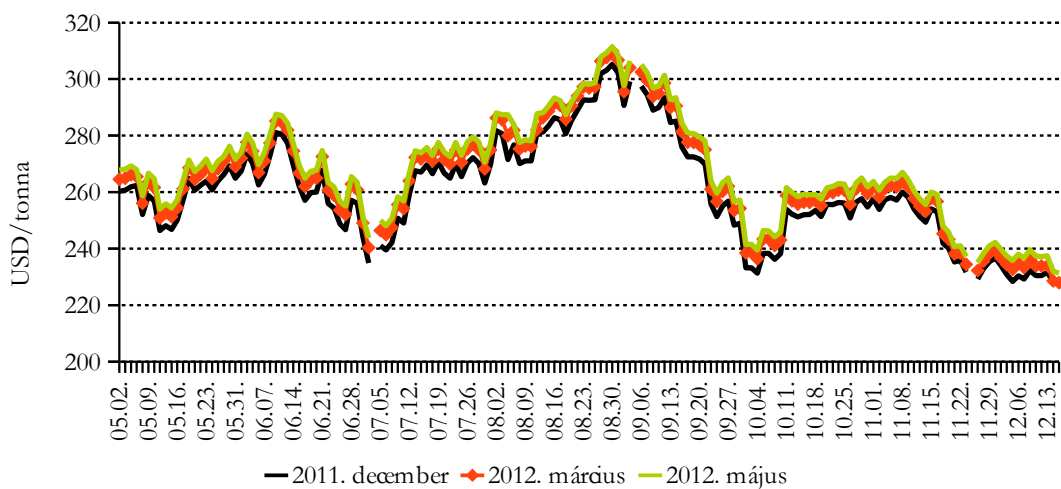
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

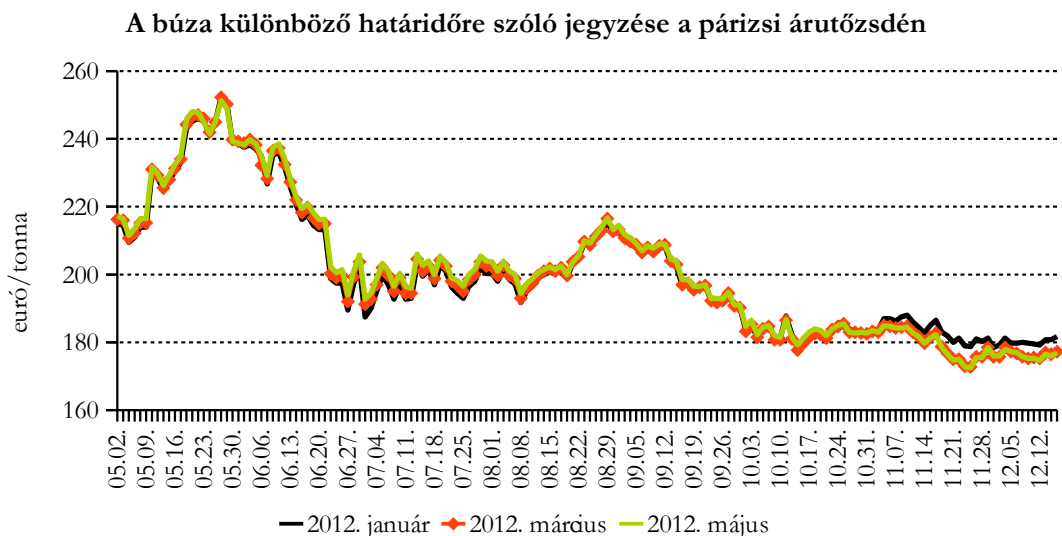
8. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

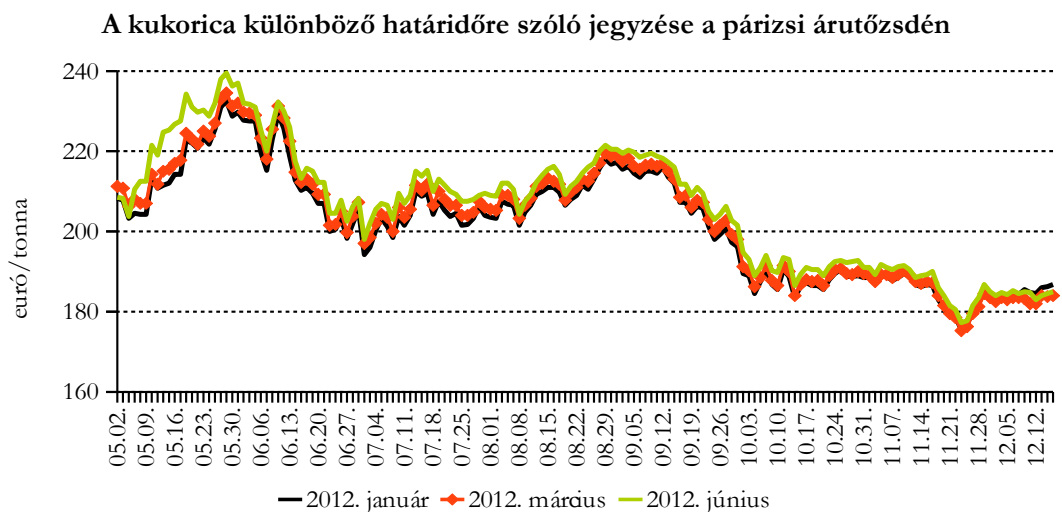
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra

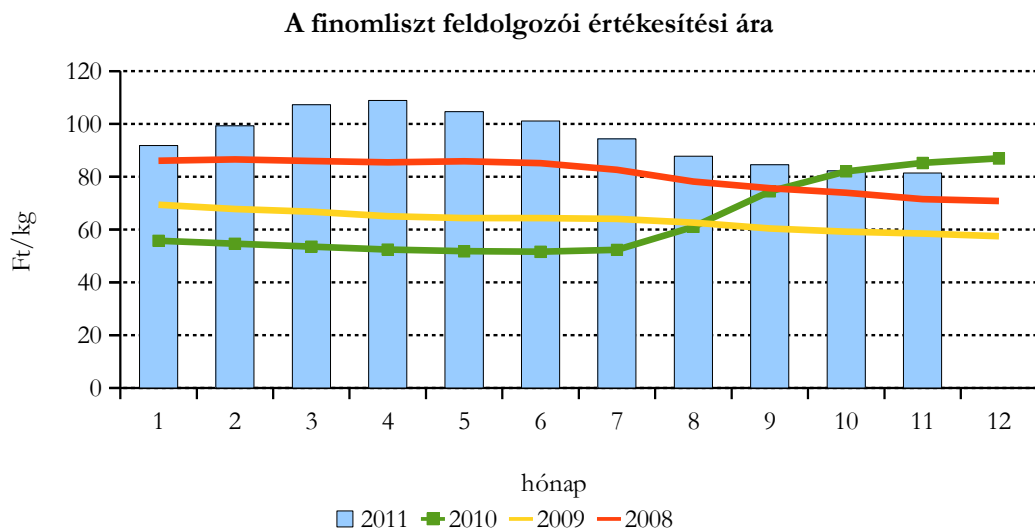
Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

10. ábra

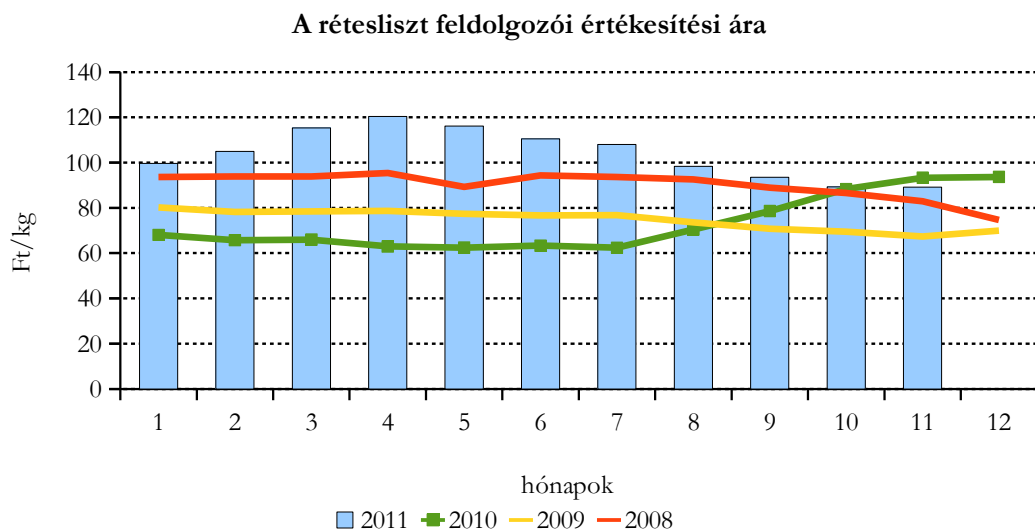
Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

11. ábra

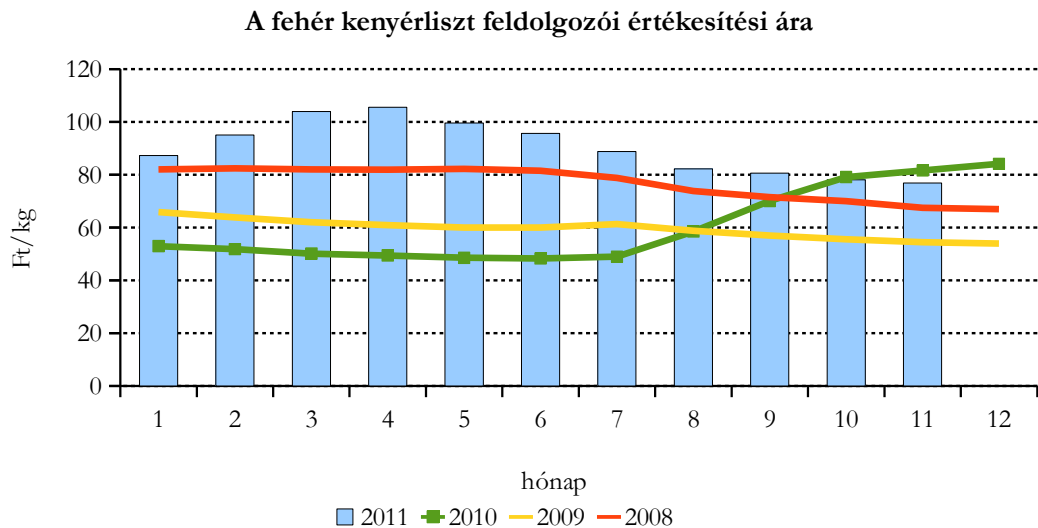
Forrás: AKI PÁIR

12. ábra

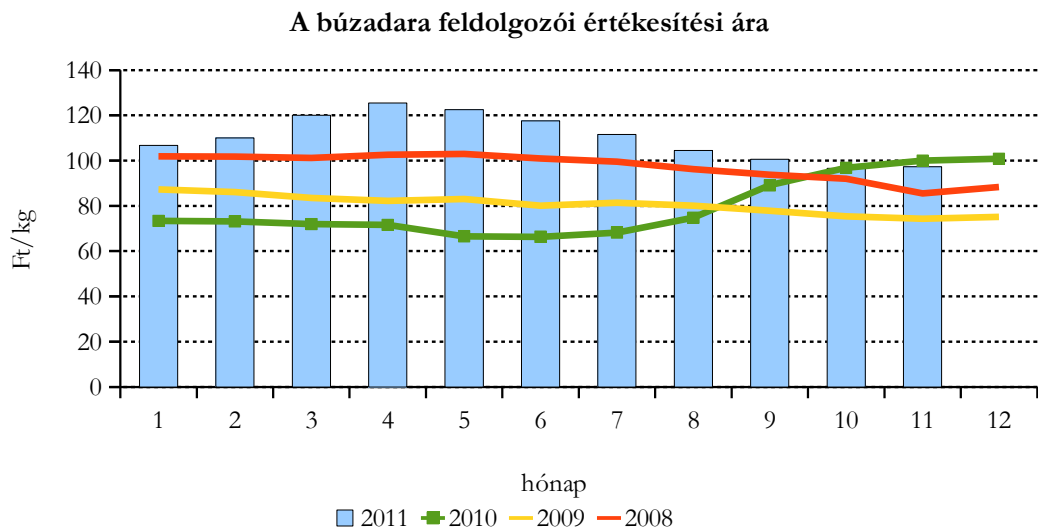
Forrás: AKI PÁIR

13. ábra

Forrás: AKI PÁIR

14. ábra

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2010. 49. hét	2011. 48. hét	2011. 49. hét	2011. 49. hét / 2010. 49. hét (%)	2011. 49. hét / 2011. 48. hét (%)
Finomliszt BL 55	tonna	1 094,45	503,88	455,07	41,58	90,31
ömlesztett	Ft/kg	83,37	74,52	78,95	94,70	105,93
Finomliszt BL 55	tonna	1 670,79	1 282,37	1 227,70	73,48	95,74
zsákos	Ft/kg	88,16	78,39	79,34	89,99	101,21
Finomliszt BL 55	tonna	1 301,66	715,64	730,51	56,12	102,08
zacskós	Ft/kg	89,07	87,01	87,08	97,77	100,08
Rétesliszt BFF 55	tonna	21,00	37,00	26,00	123,81	70,27
ömlesztett	Ft/kg	90,87	83,58	83,73	92,14	100,18
Rétesliszt BFF 55	tonna	44,35	26,10	39,65	89,40	151,92
zsákos	Ft/kg	94,45	85,49	84,36	89,32	98,68
Rétesliszt BFF 55	tonna	65,29	86,31	79,18	121,28	91,73
zacskós	Ft/kg	97,22	90,79	91,01	93,61	100,25
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	733,82	437,46	395,37	53,88	90,38
ömlesztett	Ft/kg	82,65	73,72	76,89	93,04	104,31
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	665,35	487,46	402,75	60,53	82,62
zsákos	Ft/kg	85,52	77,02	76,55	89,51	99,39
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	445,00	185,54	150,00	33,71	80,85
ömlesztett	Ft/kg	89,17	80,41	84,00	94,20	104,46
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	88,40	48,95	56,28	63,67	114,97
zsákos	Ft/kg	93,28	86,82	86,62	92,86	99,77
Étkezési búzadara AD	tonna	65,05	45,53	40,60	62,41	89,17
zacskós	Ft/kg	103,91	98,66	98,20	94,50	99,53

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2010. december	2011. november	2011. december*
Finomliszt BL 55	152	202	202
Fehér kenyér	237	266	262
Félbarna kenyér	240	270	271
Étkezési búzadara AD	195	208	207

* 2011. december 13-ig.

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2011. december 9.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2012. január	179,50	55 024	2011. december	210,67	48 403	2011. december	240,19	55 186
2012. március	175,50	53 798	2012. március	218,97	50 311	2012. március	243,04	55 840
2012. május	175,25	53 721	2012. május	226,91	52 134	2012. május	246,25	56 578
2012. augusztus	165,00	50 579	2012. július	232,64	53 451	2012. július	249,10	57 233
2012. november	176,00	53 951	2012. szeptember	239,40	55 004	2012. szeptember	254,06	58 372
2013. január	176,50	54 104	2012. december	246,53	56 642	2012. december	261,41	60 060

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2011. december	309,72	71 161	2012. január	142,25	51 126
2012. március	303,93	69 831	2012. március	142,00	51 036
2012. május	297,23	68 291	2012. május	144,00	51 755
2012. július	293,28	67 383	2012. július	145,00	52 114
2012. szeptember	283,72	65 189	2012. november	137,50	49 419
2012. december	284,55	65 379	2013. január	140,50	50 497

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Étkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2012. január	184,75	56 633	2011. december	230,51	52 962
2012. március	182,00	55 790	2012. március	233,96	53 754
2012. június	184,75	56 633	2012. május	237,40	54 545
2012. augusztus	187,00	57 323	2012. július	239,76	55 088
2012. november	172,25	52 802	2012. szeptember	226,38	52 012
2013. január	172,25	52 802	2012. december	217,22	49 909

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna
2012. február	421,75	129 283
2012. május	407,25	124 838
2012. augusztus	393,25	120 547
2012. november	390,50	119 704
2013. február	388,25	119 014
2013. május	386,75	118 554

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

A főbb gabonafélék és olajnövények magyarországi kivitelének alakulása

	Naptári év				Gazdasági év*			
	2011/01-2011/09		2010/01-2010/09		2011/07-2011/09		2010/07-2010/09	
	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR
Búza	837	180	1 757	257	510	103	794	133
Árpa	420	80	210	27	264	51	155	20
Repce	418	197	512	160	355	157	256	87
	2011/01-2011/089		2010/01-2010/09		2010/10-2011/09		2009/10-2010/09	
	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR
Kukorica	2 938	689	2 777	470	4 212	908	3 824	615
Napraforgó	275	146	447	149	517	231	677	206

* Búza, árpa és repce: július-június; kukorica és napraforgó: október-szeptember.

Forrás: KSH

A szójadara magyarországi behozatalának alakulása

	Naptári év				Gazdasági év*			
	2011/01-2011/09		2010/01-2010/09		2010/10-2011/09		2009/10-2010/09	
	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR	ezer t	mio EUR
Szójadara	475	154	504	155	662	213	664	203

* Október-szeptember.

Forrás: KSH

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- A szójabab globális kínálata jelentősen csökkenhet a 2011/2012. gazdasági évben
- Intenzív napraforgóolaj előállítás várható a folyó időszakban

Világpiaci kitekintés

Az Oil World decemberi jelentése szerint a szójabab globális termése 259 millió tonna lehet a 2011/2012. gazdasági évben, ez az utóbbi három év legalacsonyabb szintje. A legnagyobb terméscsökkenés az előző szezonhoz képest az Egyesült Államokban (-7,7 millió tonna) és Kínában (-1,3 millió tonna) volt. Brazíliában 73 millió tonnánál kevesebb szójabab teremhet tavasszal a szárazabb időjárás miatt. A kínálat csökkenése miatt a szójabab globális exportja 11,7 millió tonna lehet 2011 utolsó negyedévében, szemben az egy évvel korábbi 16,8 millió tonnával. A globális feldolgozás csupán 7 millió tonnával emelkedhet a folyó szezonban (222,3 millióról 229,6 millió tonnára), míg korábban évente 10-15 millió tonnával nőtt.

Az Európai Unióban a szójabab feldolgozása 12 millió tonnára csökkenhet a 2011/2012. gazdasági évben, szemben a négy évvel korábbi 15 millió tonnával. Az olajmalmok keresletének enyhülése mögött a gyenge jövedelmezőség és a napraforgó kedvezőbb piaci megítélése áll, ami visszavetette a szójabab importját is.

Kína 2011. szeptember-november között 6,7 millió tonna szójababot importált Dél-Amerikából, ami messze meghaladta az előző év azonos időszakának behozatalát. A növekedés mögött az alacsony kínai termés és az Egyesült Államokból érkező import csökkenése áll.

A szójadara globális előállítása a keresletet fedező 182 millió tonna lehet a folyó szezonban. A fogyasztás 2011. utolsó negyedévében 46 millió tonna körül várható, ami a korábbi növekedési ütem lassulására utal, mert csupán 0,8%-kal haladja meg az előző év azonos időszakának mennyiségét.

Az Oil World decemberi jelentése szerint a napraforgómag globális termése elérheti a 38 millió tonnát a 2011/2012. gazdasági évben (az előző szezonban 33,5 millió tonna volt). A felhasználás 34,1 millió tonnára, a zárókészlet 2,7 millió tonnára emelkedhet.

A napraforgóolaj piacát az elmúlt hónapokban nyomás alá helyezte a fekete-tengeri országok kínálata. Oroszország (7,8 millió tonna) és Ukrajna (8 millió tonna) intenzív napraforgómag feldolgozása megemeli a napraforgóolaj kínálatát is (3,4-3,4 millió tonna), amelynek jelentős része exportra kerül. A két ország növekvő kivitelének hatására a napraforgóolaj globális exportja 5,9 millió tonna lehet a 2011/2012. gazdasági évben. A legnagyobb importőrök az EU és India maradnak.

A napraforgóolaj árelőnye a többi növényi olajjal szemben tovább növelte a fogyasztását, főként az EU-ban, Kínában, Indiában, Iránban és a Dél-afrikai Köztársaságban. A legnagyobb ke-

resletbővülés az EU-ban volt, ahol a repceolaj helyettesítésére használják a napraforgóolajat, 3,5 millió tonnás éves mennyiségben.

A repcemag globális termése a korábbi várakozásokkal szemben elérheti a 60 millió tonnát a 2011/2012. gazdasági évben, köszönhetően a kiemelkedő kanadai termésnek. Kanadában 7,5 millió hektárról 14,2 millió tonna canolát takaríthatnak be az idén a gazdák, ami 10%-os bővülést jelent az előző havi előrejelzéshez képest. A kínálat növekedése rövid távon enyhítheti a repcemag piacán lévő nyomást.

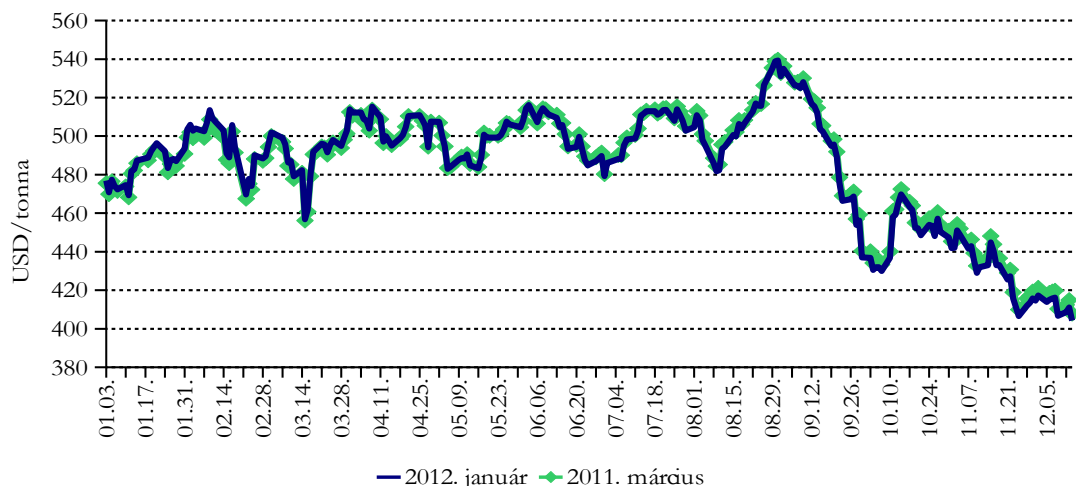
A repceolaj globális előállítása 23,56 millió tonna, felhasználása 23,66 millió tonna lehet, azaz tovább csökkennek a készletek a 2011/2012. gazdasági évben. A legnagyobb felhasználók az EU (9,5 millió tonna) és Kína (5,7 millió tonna) maradnak.

A párizsi árutőzsdén (MATIF) a repcemag jegyzései szemben más terményekkel magas szinten stabilizálódtak az utóbbi két hónapban. A februári lejárat 410-430 euró/tonna, az augusztusi szállítású 385-395 euró/tonna sávban mozgott október-december között. A gyengébb idei termés és a kedvezőtlen jövő évi kilátások mind azt sugallják, hogy a következő hónapokban maradhatnak a magasabb határidős árak. A gazdasági válság esetleges elmélyülése viszont óvatosságra int, mert a recesszió visszafoghatja a keresletet és a befektetők szabad pénz mennyiségét.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

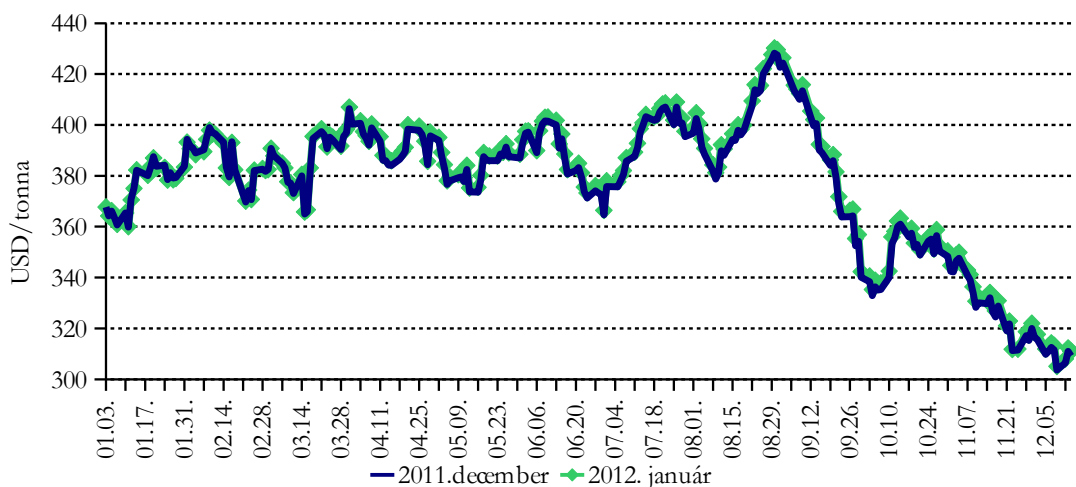
A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

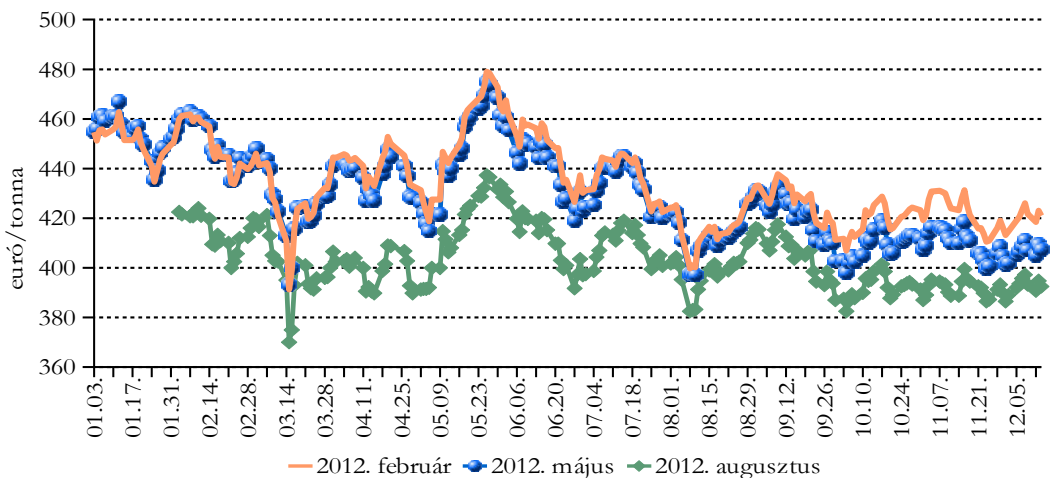
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

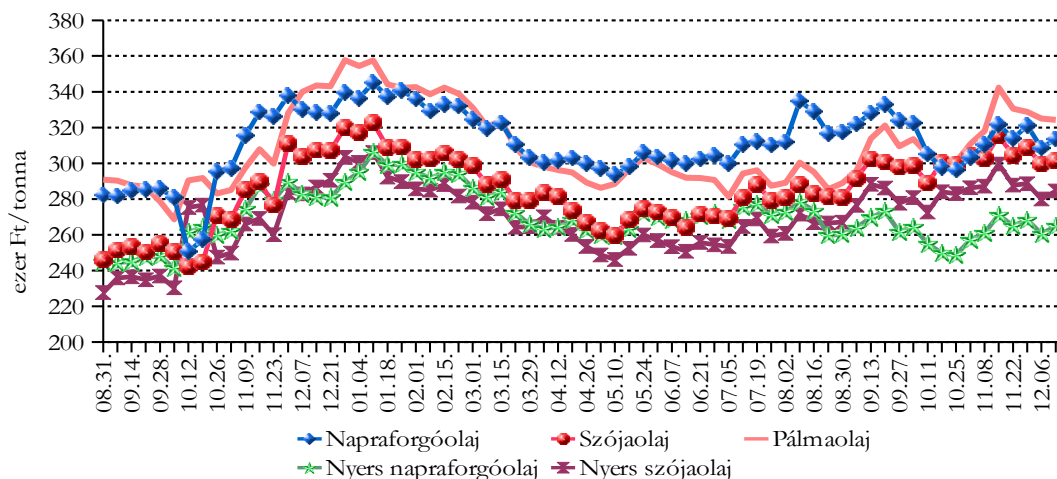
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

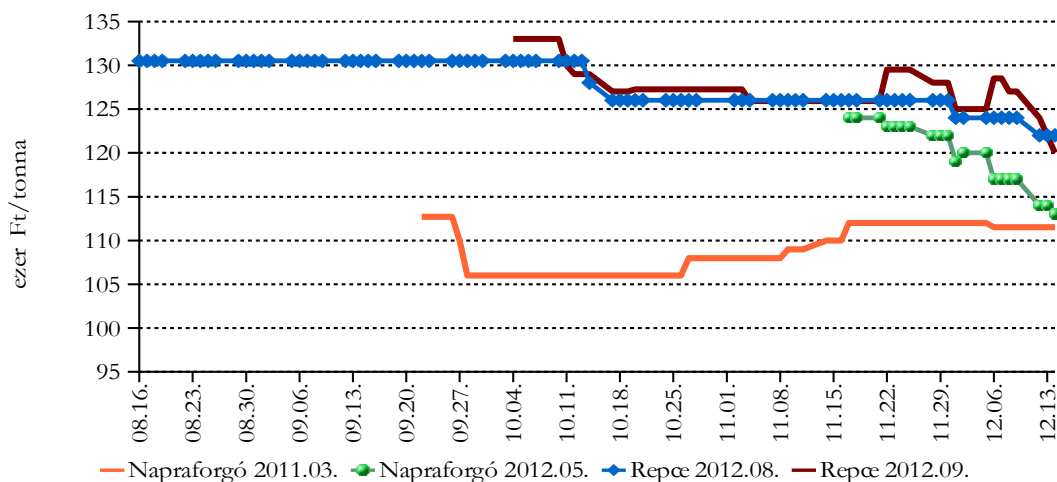
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

**A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói
értékesítési átlagára**

Megnevezés	Mértékegység	2010.november	2011. október	2011. november	2011. november / 2010. novem- ber [%]	2011. november / 2011. október [%]
Ipari napraforgómag	tonna	115 831	267 254	144 748	124,96	54,16
	Ft/tonna	101 825	108 155	111 044	109,05	102,67
Repcemag	tonna	12 669	19 126	18 224	143,84	95,28
	Ft/tonna	98 455	133 334	133 019	135,11	99,76
Nyers napraforgóolaj	tonna	18	213	-	-	-
	Ft/tonna	249 100	284 363	-	-	-
Napraforgódara	tonna	35 402	13 719	-	-	-
	Ft/tonna	44 917	40 081	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	3 828	4 049	-	-	-
	Ft/tonna	234 180	289 991	-	-	-
Repcedara	tonna	6 790	9 762	8 564	126,13	87,73
	Ft/tonna	39 815	49 570	50 688	127,31	102,26

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Francia-ország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2011-11-29	274 813	-	268 474	-	-
	2011-12-06	269 544	-	260 510	-	-
	2011-12-13	274 339	-	264 700	-	-
Repceolaj	2011-11-29	292 670	324 954	-	-	-
	2011-12-06	284 818	315 315	-	-	-
	2011-12-13	283 600	320 387	-	-	-
Szójaolaj	2011-11-29	279 220	-	288 590	251 446	-
	2011-12-06	272 464	-	280 030	247 503	-
	2011-12-13	271 330	-	284 534	250 042	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

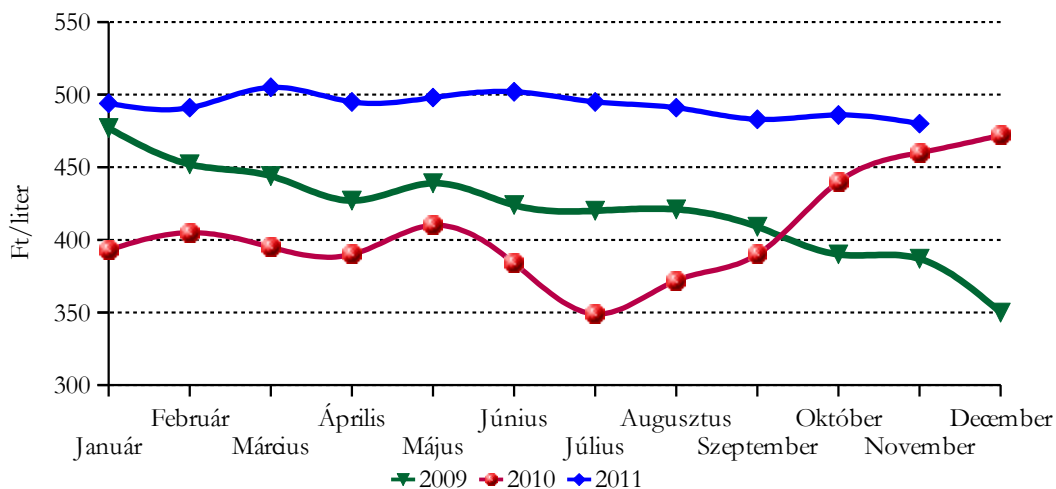
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2011-11-29	-	129 174	105 223	109 434
	2011-12-06	-	125 113	-	106 934
	2011-12-13	-	122 932	106 033	-
Napraforgódara**	2011-11-29	-	-	45 648	-
	2011-12-06	-	-	44 294	43 170
	2011-12-13	-	49 775	45 007	-
Repce	2011-11-29	129 672	138 218	129 982	129 649
	2011-12-06	126 276	131 178	-	135 502
	2011-12-13	129 070	131 266	127 392	-
Repcedara**	2011-11-29	-	47 542	51 838	50 831
	2011-12-06	-	48 743	50 300	48 999
	2011-12-13	-	52 090	49 584	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

- Az ISO 5 millió tonna, a USDA 6,5 millió tonna, a Rabobank 6 millió tonna globális cukortöbbletet jelez a folyó gazdasági évben.
- Az árutőzsdéken a cukor jegyzései a fél évvel ezelőtti szintre estek vissza 2011 decemberében.
- Az EU Bizottság 1,85 millió tonna cukor exportját hagyta jóvá a 2011/2012. gazdasági évben.
- Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára enyhén emelkedett novemberben az előző hónaphoz képest.

Világpiaci helyzet

A londoni és a New York-i árutőzsdéken a cukor határidős jegyzései a fél évvel korábbi szintre estek vissza 2011 decemberében. A londoni árutőzsdén a fehércukor legalacsonyabb jegyzése 598 USD/tonna, a New York-i árutőzsdén a nyerscukoré 503 dollár/tonna volt a legközelebbi terminekre decemberben.

A különböző műhelyek pozitív globális cukormérleget prognosztizálnak a 2011/2012. gazdasági évre vonatkozóan. A Nemzetközi Cukor Szervezet (ISO) előrejelzése szerint a cukor globális termelése 172,7 millió tonna lehet, ami 4%-os növekedést jelent a 2010/2011. gazdasági évihez képest. Ezzel szemben a világ cukorfogyasztása 167,7 millió tonnára tehető, így a globális cukortöbblet 5 millió tonna körül várható. A globális fogyasztás évente 2%-kal növekedhet, és 2020-ra elérheti a 201 millió tonnát, amelyből Távol-Kelet és India 46%-kal részesedhet. Az egyensúlyhoz a termelésnek 29 millió tonnával kellene növekednie.

Az USDA szakértői szerint 6,48, a Rabobank kilátásai alapján 6 millió tonnával haladhatja meg a cukor termelése a fogyasztását a 2011/2012. gazdasági évben. A brazil termelés mérséklődését az EU, Oroszország, India és Thaiföld növekvő kibocsátása egyenlítheti ki. Az USDA adatai szerint a globális cukorexport 6%-kal növekedhet a folyó gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva (5. ábra). Brazília előreláthatóan kevesebb cukrot értékesít a világpiacon, ugyanakkor Mexikó, Thaiföld és az EU exportja bővülhet.

Mexikó cukortermelése 32%-kal 5,34 millió tonnára nőhet a 2011/2012. gazdasági évben az előzőhöz képest. Az ország a kisebb belső fogyasztás, a magas globális cukorárak, valamint az Egyesült Államok növekvő kereslete miatt növelheti a kiszállításait.

Thaiföldön 10,3 tonna lehet a cukor termelése a 2011/2012. gazdasági évben, ami 7%-kal haladja meg az előző szezon kibocsátását.

Az indiai kormány a folyó gazdasági évben várható 26 millió tonna termésből 1 millió tonna cukor exportját hagyta jóvá. A cukor fogyasztását 22-23 millió tonna között valószínűsítik. A kormány célkitűzését, hogy növeljék a cukortermelést 2020-ig, a korlátozottan rendelkezésre álló terület, víz és energia vélhetőleg megakadályozza.

A Pakisztáni Cukormalmok Egyesületének (PSMA) tájékoztatása szerint az országban az előzőnél 19%-kal több (5 millió tonna) cukrot állíthatnak elő a folyó gazdasági évben, a cukor fogyasztását 4,2 millió tonna körül várják. A többletet a belső tartalékok feltöltésére kívánják felhasználni.

Brazília cukortermelésében a dél-keleti és a dél-közép régió a meghatározó. Az előbbiben az év első felében vágják a cukornádat, az utóbbiban a másodikban. A dél-közép régió alacsony termelésével ellentétben, a dél-keleti régió cukorkibocsátása kedvező lehet 2012 első félévében. A Cosan és a Job Economica piacelemző cégek szakértői a régió termelésének akár 15%-kal történő bővülésére is számítanak.

Az LMC független nemzetközi tanácsadó cég szakértői szerint a cukornádból, illetve a cukorrépából termelt cukor előállítási költsége a cukorrépa termésátlagának jelentős növekedése, valamint a fejlődő országokban a munkaerő emelkedő költsége miatt közeledett egymáshoz.

Európai kitekintés

A Közösség cukorkibocsátása 17,8 millió tonnára tehető a folyó gazdasági évben, ami 12%-os növekedést jelent az előző szezonhoz képest. A termelés bővülése miatt az Unió több cukrot adhat el a nemzetközi piacon. A Bizottság döntése alapján az EU cukorkivitele 1,85 millió tonna lehet a 2011/2012. gazdasági évben. A WTO-val kötött megállapodás szerint ez a maximálisan exportálható mennyiség.

Az Európai Parlament engedélyezte az új, a cukornál harmincszor magasabb édesítő hatással rendelkező természetes édesítőszer (Stevia) forgalmazását. A termék 2011. december 3-ától került forgalomba. Az NP Sweet, a Nordzucker és a Tereos vegyesvállalata az engedélyezést követően forgalomba hozta a cukor mellett Steviát is tartalmazó édesítőszerét.

Oroszország a kedvező cukortermelésének köszönhetően nem szorul importra 2011 utolsó két hónapjában. Az ország cukortermelése 87%-kal 5,5 millió tonnára nőhet a 2011/2012. gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva.

Hazai körkép

A KSH adatai szerint Magyarország 2011. január-szeptember között 141 ezer tonna cukrot exportált, ami 28%-os visszaesést jelent az előző év azonos időszakához képest. Ugyanakkor a cukor importja 6,5%-kal 180 ezer tonnára nőtt. A kiszállítások 53%-a Szerbiába, 10-10%-a Romániába, illetve Ausztriába, 7%-a Olaszországba és 5%-a Csehországba irányult. Az importból Ausztria 23%-kal, Horvátország 17%-kal, Szlovákia 16%-kal, Brazília 9%-kal és Szlovénia 4,5%-kal részesedett (1. táblázat).

Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára 293 Ft/kg volt novemberben, enyhén emelkedett az előző hónaphoz viszonyítva. A fogyasztói árfigyelésben szereplő országok közül Csehországban is némileg emelkedett a kristálycukor fogyasztói ára, míg Szlovéniában stagnált. A szlovák termék ára volt a legmagasabb 2011 novemberében (6-7. ábra).

1. ábra

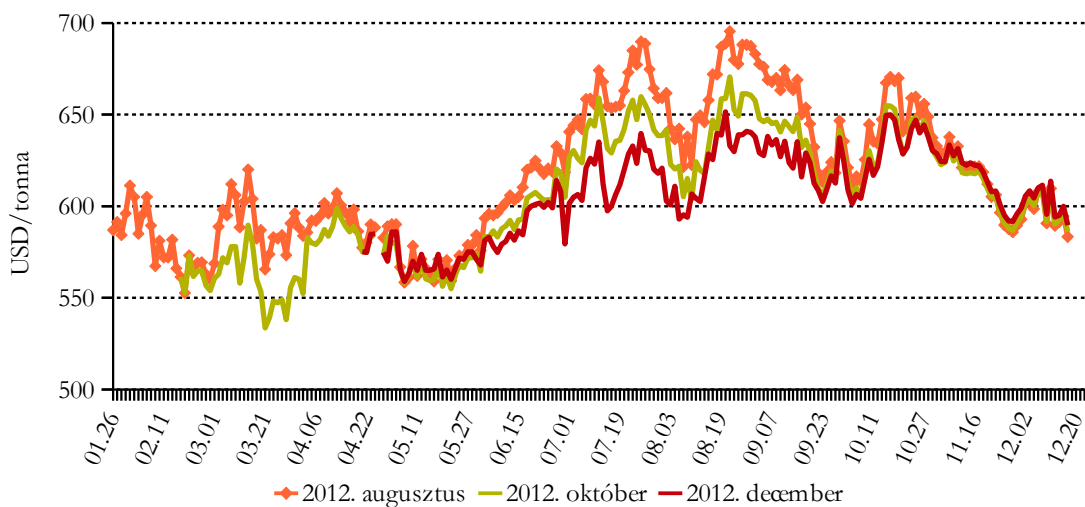
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

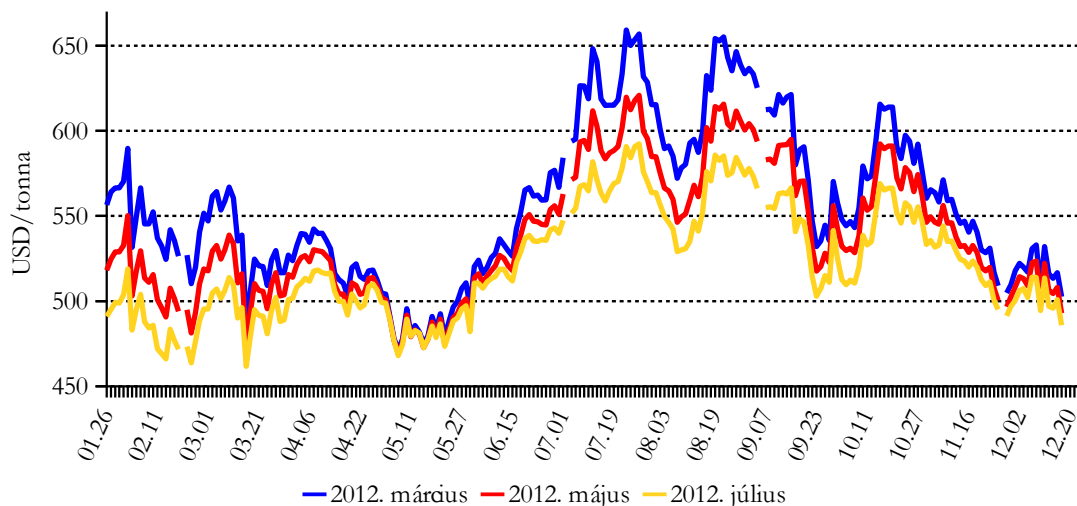
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

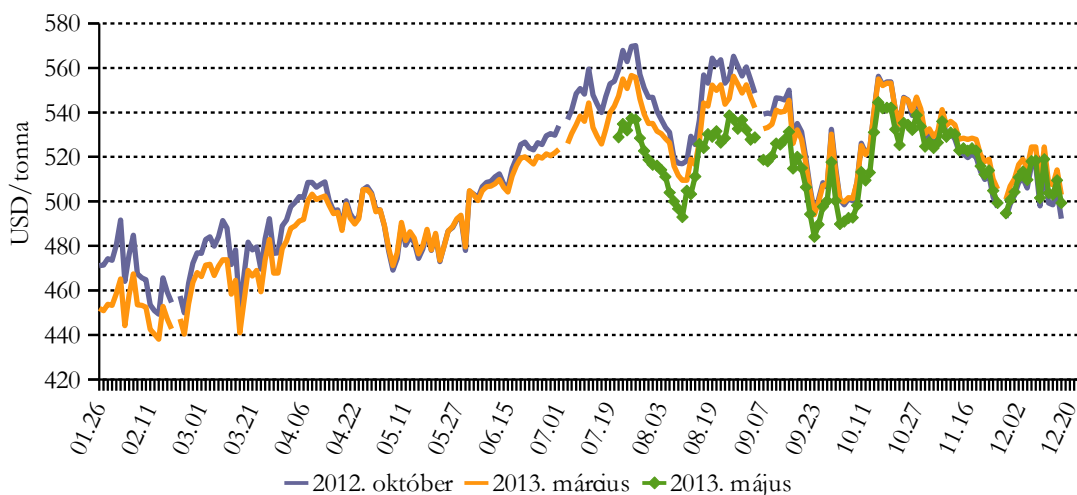
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

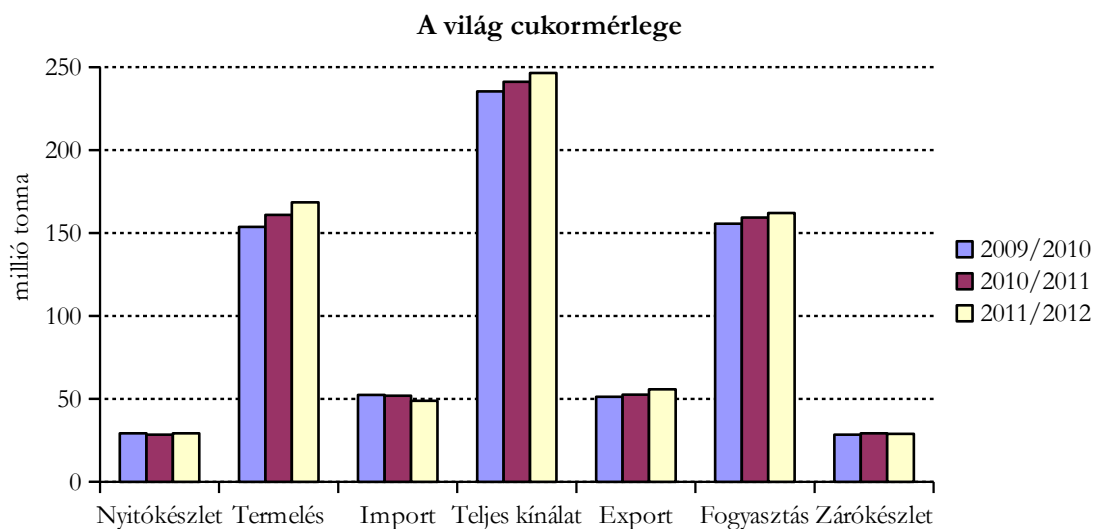
4. ábra

A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

Forrás: USDA

1. táblázat

A cukor külkereskedelmi forgalma

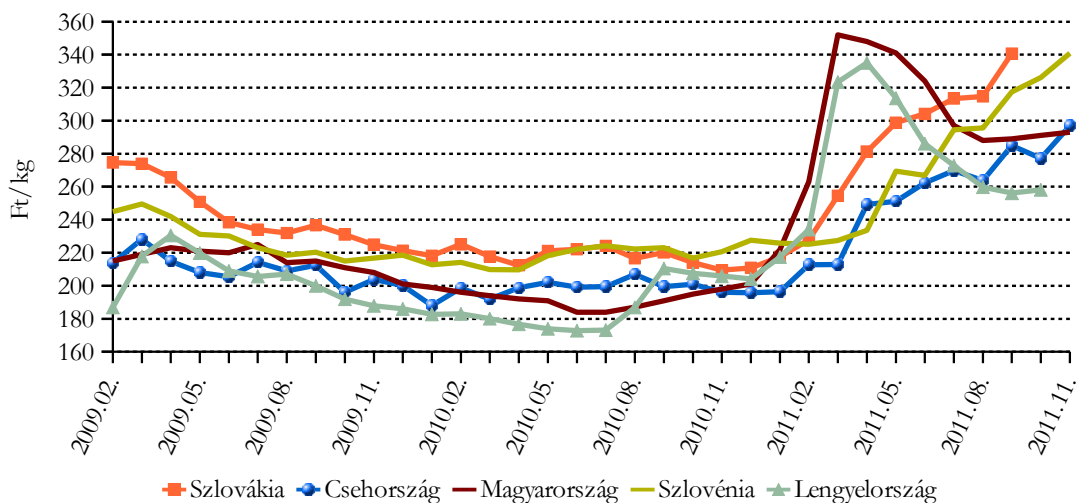
ezer tonna

	Import			Export		
	2010. I-IX.	2011. I-IX.	2011. I-IX. / 2010. I-IX. (%)	2010. I-IX.	2011. I-IX.	2011. I-IX. / 2010. I-IX. (%)
Összesen	168,8	179,8	106,5	196,6	141,4	71,9
Ebből:						
Ausztria	30,5	41,6	136,4	19,5	14,2	72,8
Csehország	14,7	2,2	15,0	12,3	7,6	61,8
Németország	27,0	23,1	85,6	0,8	5,6	700,0
Horvátország	23,4	30,8	131,6	0,1	0,1	100,0
Olaszország	—	0,1	—	2,4	10,3	429,2
Románia	0,1	8,5	8 500,0	33,9	14,6	43,1
Szlovénia	0,2	13,2	6 600,0	3,3	6,0	181,8
Szlovákia	34,9	28,2	80,8	116,0	75,2	64,8
Szerbia	10,0	11,1	111,0	—	0,3	—
Brazília	—	16,6	—	—	—	—

Forrás: KSH

6. ábra

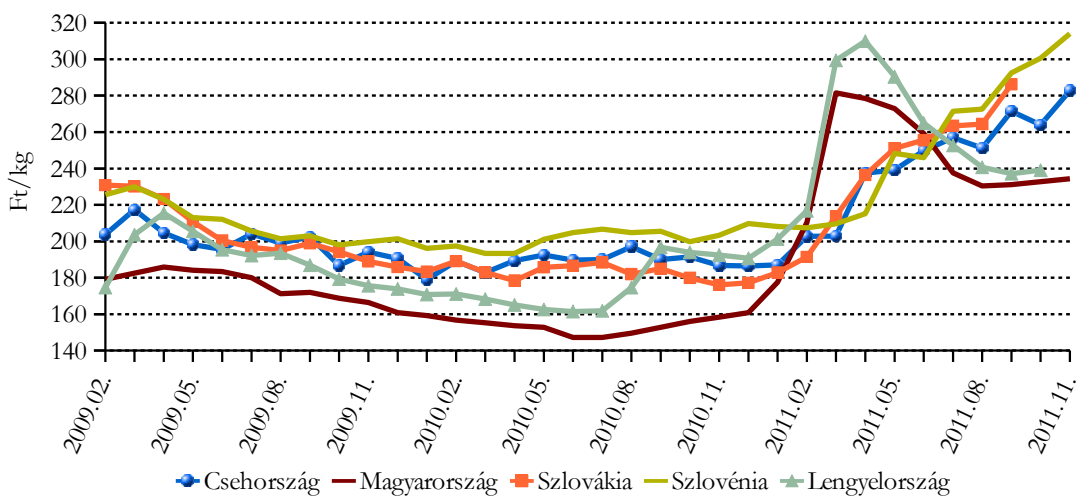
A kristálycukor fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

7. ábra

A kristálycukor áfa nélküli fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>